

Komisārs Adamsbergs, šķiet, ir visinteresantākais un saistošākais franču detektīvs, kopš Megrē.

Scotland on Sunday

Poētisks, oriģināls un liegi ievelkošs kriminālromāns. Fredas Vargasas prozu raksturo neierasts izmanīgums un rūgtens humors. Unikāla autora balss!

Guardian

Neapstrīdami – meistardarbs! “Otrādi apgrieztais vīrs”, mūsaprāt, ir gada labākais kriminālromāns.

Toronto Globe & Mail

Augstas raudzes darbs – spēcīgi, daudzšķautņaini un oriģināli tēli un izteiksmīgs, inteligents vēstījums.

Herald

“Otrādi apgrieztais vīrs” ir diezgan neparasts kriminālromāns par noziegumu lauku apvidū, un tā galvenie varoņi pārvietojas ar kravas auto, kas turklāt smako pēc aitām un lanolīna. Tomēr šie galvenie varoņi ir patiesi neaizmirstami tēli, kas viegli iekaro lasītāja simpātijas. Viņu savstarpējā mijiedarbība brīžiem izbrīna, brīžiem – uzjautrina, un sižeta līnija ir vienkārši izcila!

Eurocrime.co.uk

Fred Vargas

L'Homme à l'envers

Freda Vargasa
Otrādi
apgrieztais vīrs

No franču valodas tulkojusi
Ilze Fogeļe

821.133.1-31
Va 683

Fred Vargas

L'HOMME À L'ENVERS

Copyright © Éditions Viviane Hamy, Paris, 1999.

Vākam izmantots attēls © AdobeStock.com by Rainer Fuhrmann

Arņa Kilbloka vāka dizains

Freda Vargasa

OTRĀDI APGRIEZTAIS VĪRS

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA

Projekta vadītāja *Una Orinska*

Redaktore *Margita Krasnā*

Korektore *Andžela Berķe* un *Patrīcija Šteinberga*

Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. T-787.

Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Ilze Fogeļe, 2023

© Mākslinieciskais noformējums, literārā apdare, izdevums latviešu valodā,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2023

ISBN 978-9934-31-493-3

Otrdien Venbrinē Alpos četrām aitām tika pārkostas rīkles. Un ceturtdien deviņām Pjērforā. “Vilki,” teica kāds vecs vīrs, “viņi nāk lejā pie mums.”

Otrs iztukšoja savu glāzi, tad izslēja gaisā roku. “*Viens* vilks, Pjero, *viens* vilks. Zvērs, kādu tu nekad neesi redzējis. Un viņš nāk lejā pie mums.”

I

Briksņos izstiepušies gulēja divi vīri.

– Tikai neiedomājies, ka tu man tagad mācīsi, kā man jāstrādā, – čukstēja viens no viņiem.

– Es neko neiedomājos, – atbildēja viņa biedrs, gara auguma vīrietis ar gariem, gaišiem matiem, vārdā Lorens.

Nekustīgi ar binokli rokās abi vīrieši vēroja vilku pāri. Bija desmit no rīta, un saule cepināja viņiem krustus.

– Tas vilks... tas ir Markuss, – turpināja Lorens. – Viņš ir atgriezies.

Otrs nogrozīja galvu. Viņš bija lauku cilvēks, maza auguma, tumšiem matiem, mazliet stūrgalvīgs. Viņš jau sešus gadus uzraudzīja Merkantūras vilkus. Viņu sauca Žans.

– Tas ir Sibēliuss, – viņš klusi teica.

– Sibēliuss ir daudz lielāks. Viņam kakla apakšdaļā nav dzeltena kušķa.

Žans Mersjē samulsis vēlreiz pierēgulēja binokli, iestatīja asumu un rūpīgi nopētīja vilku tēviņu, kurš trīssimt metru attālumā no viņu slēptuves riņķoja ap bara klinti, ik pa laikam izstiepjot purnu vēja pūsmas virzienā. Viņi atradās tuvu, pārāk tuvu, viņš labprātāk pavirzītos atpakaļ, bet Lorens par katru cenu gribēja filmēt. Tieši tāpēc viņš bija nācis – lai filmētu vilkus un tad ar savu reportāžu atgrieztos Kanādā. Taču jau sešus mēnešus viņš atlika atgriešanos, minot neizprotamus ieganstus.

Taisnību sakot, kanādietis sāka iedzīvoties. Un Žans Mersjē zināja, kāpēc. Lorens Donalds Džonstons, slavenais Kanādas

grizlilāču speciālists, bija iemīlējies sauiņā Eiropas vilku. Bet viņš nespēja tajā atzīties. Kanādietis allaž runāja tikai tik, cik bija nepieciešams.

– Atgriezās pavasarī, – klusi teica Lorens. – Nodibināja ģimeni. Bet viņu es neatceros.

– Tā ir Prozerpīna, – čukstēja Žans Mersjē, – Jānusa un Jūnonas meita, trešā paaudze.

– Ar Markusu.

– Ar Markusu, – beidzot atzina Mersjē. – Un ir pilnīgi skaidrs, ka ir pavisam mazi vilcēni.

– Labi.

– Lieliski.

– Cik?

– Pāragri spriest.

Žans Mersjē veica dažus ierakstus piezīmju grāmatiņā, kas bija piestiprināta pie viņa jostas, iedzēra malku no blašķes un atkal ieņēma to pašu stāvokli, neaizķerot ne zariņa. Lorens nolika binokli un noslaucīja seju. Pievilka sev klāt kameru, nofokusēja uz Markusu un smaidot nospieda pogu. Piecpadsmit savas dzīves gadus viņš bija pavadījis starp Kanādas grizlilāčiem, ziemeļbriežiem un vilkiem, viens pats apsekojot plašos rezervātus, vērojot, pierakstot, filmējot, dažreiz izpalīdzot visvecākajiem no saviem savvaļas biedriem. Joki bija mazi. Kāda veca grizlilāču mātīte, Džoana, kas reiz nāca viņam pretī ar nolaistu galvu, pieprasīja, lai Lorens pakasa viņai kažoku. Lorens nebija spējis iedomāties, ka trūcīgajai, mazajai Eiropai, kur savvaļas daba bija izpostīta un dzīvnieki pieradināti, būs kas pieklājīgs viņam piedāvājams. Viņš bija piekritis doties komandējumā uz Merkantūras masīvu ar lielu atturību.

Bet galu galā viņš bija iestrēdzis šajā kalnu nostūrī un arvien atlika savu aizbraukšanu. Skaidri runājot, viņš nesteidzās. Lorens nesteidzās Eiropas neievērojamo pelēko vilku dēļ, kas bija Arktikas lielo, pūkaino, gaišo kažokzvēru peticīgie radnieki un, viņaprāt, bija pelnījuši visu viņa uzmanību. Viņš

nesteidzās Vidusjūras insektu baru dēļ, pilošo sviedru, izdegušo krūmāju un neizturamā karstuma dēļ. “Vēl jāpagaida, tu neesi visu redzējis,” viņam teica Žans Mersjē diezgan pamācošā tonī un ar vietējiem raksturīgo uzpūtību, kāda piemīt tiem, kas pieraduši pie nepielūdzamās tveices un saules. “Ir tikai jūnijs.”

Un galu galā Lorens nesteidzās Kamillas dēļ.

Šeit to sauca par “nogulsnēšanos”.

“Tas nav pārmetums,” viņam sacīja Žans Mersjē ar zināmu svarīgumu, “bet labāk, ka tu to zini: tu nogulsnējies.”

“Nu vismaz tagad es to zinu,” atbildēja Lorens.

Lorens pārstāja filmēt, uzmanīgi novietoja kameru uz savas somas un pārklāja tai baltu auduma gabalu. Jaunais Markuss tikko bija nozudis ziemeļu virzienā.

– Aizgāja medībās, pirms iestājas tveice, – Žans komentēja.

Lorens apslacīja seju, samitrināja naģeni, iedzēra malkus desmit. Ak Dievs, kāda saule! Šitāds elles karstums nekad nebija pieredzēts.

– Vismaz trīs vilcēni, – klusi teica Žans.

– Es tūlīt izcepšos, – saviebies paziņoja Lorens un nobrauca ar roku gar muguru.

– Pag, tu visu vēl neesi redzējis!

II

Komisārs Žans Batists Adamsbergs pārlika makaronus caurdurī, izklaidīgi tos notecināja, tad ielika šķīvi kopā ar sieru un tomātiem – šim vakaram būs gana labi. Viņš bija pārnācis vēlu – pēc jauna nejēgas nopratināšanas, kas bija vilkusies līdz pat vienpadsmitiem vakarā. Tā kā Adamsbergs pēc dabas bija lēnīgs, viņš nemilēja steidzināt ne notikumus, ne cilvēkus, lai cik nejēdzīgi viņi būtu. Un, galvenais, viņam pašam nepatika steigties. Televizoram bija klusi nogriezta skaņa. Karš, karš un vēlreiz karš. Saceldams troksni, Adamsbergs vandījās pa galda piederumu atvilktņi, beidzot atrada dakšiņu un nostājās pretī televizoram.

... līdz šim saudzētie Merkantūras vilki atkal devušies uzbrukumā vienā no Piejūras Alpu departamentiem. Šoreiz tas bijis iespaidīga izmēra zvērs. Fakts vai leģenda? Uz vietas...

Adamsbergs lēnā solī tuvojās ekrānam ar šķīvi rokās, uz pirkstgaliem, it kā negribēdams izbiedēt komentētāju. Viena lieka kustība, un šis tips pazudīs no ekrāna, nepabeidzis brīnišķīgo stāstu par vilkiem, kuru bija tikko iesācis. Adamsbergs uzgriezta skaņu skaļāk un pakāpās atpakaļ. Viņš milēja vilkus tikpat ļoti, cik savus nakts murgus. Visa viņa bērnība Pirenejos bija vecu vīru balsu ieskauta – tie stāstīja epopeju par pēdējiem vilkiem Francijā. Un, kad Adamsbergs deviņu gadu vecumā tumsā devās kalnos, jo tēvs viņu sūtīja uz takām salasīt zarus iekuram un tas nebija apspriežams, viņam likās, ka redz vilku dzeltenās acis sekojam viņam visu ceļu. *Kā ogles, manu zēn, kā ogles gail vilka acis tumsā.*

Un tagad, kad Adamsbergs tur atgriezās, savā kalnā, viņš tumsā devās staigāt pa tām pašām takām. Lai cik liela būtu bezcerība, cilvēks pieķeras vissliktākajam.

Viņš, protams, bija dzirdējis runājam, ka daži vilki no Abruco reģiona pirms vairākiem gadiem bija šķērsojuši Alpus. Tāds kā bezatbildīgo bars. Kā dzērāji jautrā prātā. Draudzīgs iebrukums, simboliska atgriešanās, laipni lūgti, trīs noplukušie zvēri no Abruco. Sveiki, biedri. Kopš tā laika Adamsbergs ticēja, ka vīri tos apčubina kā lielus dārgumus drošā patvērumā Merkantūras klintīs. Un ik pa laikam kāds jērs trāpās vilkiem uz zoba. Bet šī bija pirmā reize, kad viņš redzēja fotogrāfijas. Kāpēc pēkšņi tāds mežonīgums? Vai tie bija tie paši jaukie zēni no Abruco?

Adamsbergs, klusi ēdot, raudzījās ekrānā uz saplosīto aitu, asinīm klāto zemi, satraukto gana seju, netīro aitas vilnu, kas, sapluinīta kušķos, mētājās ganību zālājā. Kamera tuvplānā rūpīgi pētīja brūces, un žurnālists uzdeva jautājumus, uzkarsējot vietējo iedzīvotāju dusmas. Starp attēliem parādījās arī uzņēmumi ar atplestām vilku rīklēm un atņirgtiem zobiem, kas bija paņemti no kādas senas dokumentālās filmas, bet šie vairāk izskatījās pēc Balkānu nekā Alpu vilkiem. Varētu padomāt, ka visa Nicas apkārtnē pēkšņi trīc no mežonīgā bara elpas, savukārt vecie gani, sataisījuši lepnas sejas, gatavojas izaicināt zvēru, skatoties tam tieši acīs. *Kā ogles, manu zēn, kā ogles.*

Bet bija fakti: masīvā reģistrēti aptuveni trīsdesmit vilki, neskaitot varbūt kādus desmit jaunos, kas ir noklīduši, un klaiņojošos suņus, kuri ir gandrīz tikpat bīstami. Pagājušajā sezonā desmit kilometru rādiusā ap Merkantūru tika saplosīts simtiem aitu. Parīzē par to nerunāja, jo Parīzē nevienu neinteresēja stāsti par vilkiem un aitām, un Adamsbergs bija pārsteigts, uzzinot par šiem skaitļiem. Šodien bija piedzīvoti divi jauni uzbrukumi Onjē kantonā.

Ekrānā parādījās nosvērts, profesionāls veterinārārsts, kurš ar pirkstu rādīja uz ievainojumu. Nē, nav nekādu šaubu, šeit ir augšējā ilkņa pēdas, ceturtais mazais labējais dzeroklis, redziet, un te, priekšā, labais ilknis, tur, redziet, un šeit, un apakšā, šeit. Un attālums starp abiem, redziet. Tas ir liels plēsēju kārtas pārstāvja žoklis.

– Vai, jūsuprāt, tas ir vilks?

– Vilks vai arī ļoti milzīgs suns.

– Vai arī ļoti liels vilks?

Un tad no jauna parādījās aitu audzētāja spītīgā seja. Viņš stāstīja: kopš šie sasodītie zvēri pirms četriem gadiem ar parīziešu svētību sāka piebāzt savus vēderus, viņš nekad iepriekš neesot redzējis tādus ievainojumus. Nekad. Ilkņi tik lieli kā plauksta. Aitu audzētājs izstiepa roku pret horizontu un rādīja uz kalniem. Viņi klaiņo tur augšā. Tik milzīgs nezvērs, kāds iepriekš nekad nav redzēts. Lai tik smeļ tur Parīzē, lai tik smeļ. Pārstās smieties, kad paši viņu ieraudzīs.

Adamsbergs kā noburts, kājās stāvēdams, izēda no šķīvja pēdējos aukstos makaronus. Raidījuma vadītājs turpināja ar nākamajām ziņām. Par karu.

Komisārs Adamsbergs lēni apsēdās un nolika šķīvi uz grīdas. Augstais Dievs, šie Merkantūras vilki! Mazais, nevainīgais bars nu bija pamatīgi izaudzis. Tas paplašināja savu medību teritoriju no kantona uz kantonu. Tagad tas bija devies aiz Piejūras Alpu departamenta robežām. Un cik no šiem aptuveni četrdesmit vilkiem uzbruka? Vai viņi uzbruka barā? Vai pa diviem? Vai bija tikai viens vilks, kas nodarīja šos postījumus? Jā, tieši šādi tiek stāstīts – viltīgs, vientuļš nelietis ar nolaistu asti un lielām, pelēkām ķepām naktī tuvojas ciemam. Milzīgs nezvērs. Merkantūras Briesmonis. Un savās gultās mierīgi gul mazi bērni. Adamsbergs aizvēra acis. *Kā ogles, manu zēn, kā ogles gail vilka acis tumsā.*

III

Lorens Donalds Džonstons devās lejā uz ciemu tikai piektdienas vakarā ap vienpadsmitiem. Starp pulksten vieniem un četriem pēcpusdienā Merkantūras Nacionālā parka vīri bija paņēmuši garu pārtraukumu, viņi lasīja vai gulēja šur tur kalna nogāzē esošo akmeņu ēnā. Lorens bija piesavinājies pamestu aitu kūti netālu no Markusa jaunās teritorijas. Viņam nācās izmēzt kūtsmēslus, kas bija tik veci, ka vairs pat nesmirdēja. Tomēr viņš to paveica principa pēc. Staltajam kanādietim franči likās pārāk netīri. Lorens vairāk bija pieradis berzties ar sniegu no jostasvietas uz augšu nekā sasvīdis vārtīties aitu sūdos. Kad viņš bija braucis caur Parīzi, viņu bija apņēmusi urīna un sviedru smaka, kas sajaukusies ar ķiploku un vīna dvaku. Bet tieši Parīzē viņš bija saticis Kamillu, tāpēc Parīzei tika piedots. Un tāpat tika piedots pārkarsušajai Merkantūrai un Senviktordimonas ciemam, kurā Lorens uz laiku bija apmeties kopā ar viņu. Tomēr franči bija netīri, īpaši jau veči. Viņš nespēja pierast pie netīriem nagiem, saķepušiem matiem, bezformīgiem un notraipītiem T krekliem.

Iztīrītajā vecajā aitu kūti Lorens katru pēcpusdienu iekārtojās uz plata auduma gabala, kas bija noklāts uz kailās, tikko izžuvušās grīdas. Tad viņš sakārtoja savus pierakstus, izskatīja no rīta uzņemtās fotogrāfijas un gatavojās vakara novērošanai. Pēdējās nedēļās kāds vilks, kura dzīve tuvojās beigām, gadus piecpadsmit vecs, cienījams vientuļnieks, vārdā Augusts, medīja Munjē kalnā. Viņš no savas alas iznāca tikai vakara vēsumā, un Lorens negribēja viņu palaist garām. Vecais

ģimenes galva drīzāk centās izdzīvot nekā medīt. Viņš kļuva arvien vājāks un vairs nespēja nomedīt pat visvieglākos laupījumus. Lorenss prātoja, cik ilgi vecais vilks vēl noturēsies un kā tas viss beigsies. Un cik ilgi viņš pats noturēsies, līdz dosies nelegāli nomedīt kādu gaļas gabalu vecajam Augustam, pārkāpjot parka noteikumus, kuros sacīts, ka dzīvniekiem pašiem jātiek galā un jāmirst dabīgā nāvē kā aizvēsturiskos laikos. Ja Lorenss sagādātu Augustam zaķi, tas taču neizjauktu planētas līdzsvaru, vai ne? Lai vai kā, tas viņam būtu jāpaveic, ne vārda neminot saviem franču kolēģiem. Viņi uzskatīja, ka palīdzība dzīvniekus padara vājus un tā tiek pārkāpti dabas likumi. Protams. Bet Augusts jau bija kļuvis vājš un dabas likumi – pamatīgi cietuši. Tad kāda atšķirība?

Apēdis maizes riku ar salami šķēli un iedzēris malku ūdens, Lorenss izstiepās uz vēsās grīdas, sakrustoja rokas aiz galvas un domāja par Kamillu, par viņas augumu un smaidu. Kamilla smaržoja, viņa lietoja parfīmu, bet it īpaši viņa izcēlās ar galvu reibinošu grāciju, kas radīja Lorensa rokās, vēderā un lūpās šoka vilņus. Lorenss nekad nebija iedomājies, ka trīcēs tumsnējas meitenes priekšā. Viņai bija taisni, melni, pakausī īsi apgriezti mati, un viņa izskatījās kā Kleopatra. Interesanti, viņš nodomāja, vecā Kleo ir mirusi jau divus tūkstošus gadu, taču viņa joprojām ir arhetips visām tumšmatainajām meitenēm, kurām ir taisns deguns, smalks kakls un gaiša seja. Tā tik ir bijusi meitene, šī vecā Kleo! Un, taisnību sakot, Lorenss neko daudz nezināja arī par Kamillu, tikai to, ka viņa nebija valdniece un iztiku pelnīja, dažreiz muzicējot, dažreiz piestrādājot par santehniķi.

Tad viņam nācās atmest šīs uzburtās ainas, kas neļāva atpūsties, un viņš pievērsās kukaiņu saceltajai kņadai. Kukaiņi bija neticami enerģiski. Kādu dienu uz zemākās nogāzes Žans Mersjē parādīja Lorensam kaut ko tādu, ko viņš nekad agrāk nebija redzējis, – cikādi. Tā bija naga lielumā un taisīja lielu troksni bez jebkāda iemesla. Lorensam patika dzīvot klusumā.

Šorīt viņš bija aizskāris Mersjē. Bet bez jokiem – tas tiešām bija Markuss. Par to nebija šaubu.

Markuss ar dzeltenu kušķi kakla apakšdaļā. Tas bija daudz-sološs vilks. Kalsns, dedzīgs un izsalcis. Lorenss domāja, ka tas ir viņš, kurš Trevū kantonā rudenī bija notiesājis daudz jēru. Pārlicinošs plēsēja darbs, asinis pa visu zāli un desmi-tiem saplosītu dzīvnieku – tāds priekšnesums, ka pat parka puīši bija izmisumā. Finansiālie zaudējumi aitu audzētājiem tika kompensēti, tomēr viņi aizsvilās, apbruņojās ar sargsu-ņiem, un pagājusī ziema gandrīz pārvērtās masu medībās. Bet februāra beigās vilku bari, kas bija ziemā savākušies, izklīda un viss norima. Miers.

Lorenss bija vilku pusē. Viņš pieņēma, ka zvēri pagodinājuši mazo Francijas zemi, drosmīgi šķērsojot Alpus, gluži kā lepni gari no tālas pagātnes. Nekādā gadījumā nav pieļaujams, ka viņus noslaktē saujiņa saules pārcepinātu vīru. Bet, kā jau visi nomadu mednieki, arī kanādietis pēc dabas bija piesardzīgs. Lejā ciemā viņš nerunāja par vilkiem. Viņš bija mēms, sekojot mācībai, ko bija saņēmis no tēva: “Ja gribi būt brīvs, turi muti ciet.”

Lorenss jau piecas dienas nebija nokāpis uz Senviktordimonas ciemu. Viņš bija brīdinājis Kamillu, ka būs prom līdz ceturtdienai, ka ar savu infrasarkanu kameru sekos cienījamajam Augustam, kad tas dosies nakts gaitās, izmisīgi meklējot laupī-jumu. Bet, tā kā līdz ceturtdienai vecais vilks vēl neko nebija nomedījis, Lorenss bija nolēmis veltīt vienu nakti, lai atrastu nabaga dzīvniekam ko ēdamu. Viņš bija noķēris divus savvaļas trušus viņu alā, pārgriezis tiem ar nazi rīkli un novietojis liķus uz vienas no Augusta ierastajām takām. Tad Lorenss bija ietīnījis ieeļļotā auduma gabalā, kam bija jānomāc viņa cilvēka smaka, un, paslēpies brikšņos, satraukts gaidījis izsalkušo zvēru.

Tagad viņš svilpodams un atvieglots soļoja pa tukšo Sen-viktordimonas ciemu. Vecais zēns bija atnācis un paēdis.

Kamilla gulēt devās vēlu. Kad Lorens atvēra durvis, viņa bija noliekusies pār sintezatora klaviatūru ar austiņām uz ausīm, sarauktu pieri, pusparvērtām lūpām, un viņas pirksti ik pa laikam vilcinoties skraidīja pa taustiņiem. Kamilla vienmēr bija skaista, kad koncentrējās, neatkarīgi no tā, strādāja vai milējās. Lorens nolika mugursomu, apsēdās pie galda un dažas minūtes vēroja viņu. Norobežojusies no pasaules ar savām austiņām, nejutīga pret ārējiem trokšņiem, viņa rakstīja pa nošu līnijām. Lorens zināja, ka viņai līdz novembrim jāiesniedz skaņu celiņš kādai sentimentālai divpadsmit sēriju ziepju operai. Īsta katastrofa, viņa mēdza teikt. Un daudz darba, kā viņš bija sapratis. Lorensam nepatika runāt par darbu sikumos. Darbs tiek darīts, un tas arī viss. Un tikai tas bija svarīgi.

Viņš nostājās aiz Kamillas, lūkojās uz viņas pakausi ar īsi apgrieztajiem matiem un aši viņu noskūpstīja. Kad Kamilla strādā, viņu traucēt nedrīkst, pat ja viņš ir bijis prom piecas dienas, to Lorens saprata labāk par visiem. Kamilla pasmaidīja un pamāja ar roku. Viņa turpināja strādāt vēl divdesmit minūtes, tad noņēma austiņas un apsēdās viņam blakus pie galda. Lorens parādīja fotoattēlus, kuros bija redzams, kā Augusts ēd trušus, un norādīja viņai uz skatu meklētāju.

– Tas ir vecais vilks. Viņš ēd, – Lorens paskaidroja.

– Var redzēt, ka viņš joprojām turas, – teica Kamilla, pietuvinot aci ekrānam.

– Es viņam sarūpēju ēdamo, – atbildēja Lorens, kodīdams lūpas.

Kamilla noglāstīja kanādieša gaišos matus, turpinot lūkoties skatu meklētājā.

– Lorens, – viņa sacīja, – kaut kas ir iekustējies. Tev jābūt gatavam viņus aizstāvēt.

Lorens uzdeva jautājumu sev ierastā veidā, vienkārši pamājot ar zodu.

– Otrdien viņi uzgāja četras uzšķērstas aitas Venbrinē un vakar no rīta vēl deviņas saplosītas Pjērforā.

– *God*, – Lorensis nopūtās. – *Jesus Christ. Bullshit.*

– Šī ir pirmā reize, kad viņi nokāpuši tik tālu lejā.

– Viņu kļūst arvien vairāk.

– Žiljēns man to pastāstīja. Atgadījums ir nonācis ziņās, tas kļūst par nacionālu stāstu. Audzētāji teica, ka sarīkošot Itālijas vilkiem tādu jandāliņu, ka viņi gribēšot kļūt par veģetāriešiem.

– *God*, – atkārtoja Lorensis. – *Bullshit.*

Tad viņš paskatījās pulkstenī, izslēdza kameru un satraukts aizgāja ieslēgt nelielo televizoru, kas bija novietots uz kastes istabas stūrī.

– Bet tas vēl nav viss, – piebilda Kamilla.

Lorensis pagriezās pret viņu ar paceltu zodu.

– Viņi runā, ka šoreiz tas nebija tāds kā citi zvēri.

– Ne tāds kā citi?

– Tas bija citāds. Daudz lielāks. Dabas spēks, ar briesmoņa žokli. Nu, neparasts. Vienā vārdā – monstros.

– Ko neteiksi!

– Tā viņi runā.

Lorensis bija satricēts. Viņš pakratīja savas gaišās matu cirtas.

– Tava sasodītā atpalikusī valsts, – viņš pēc klusuma brīža teica. – Vienas vienīgas cāļu smadzenes.

Kanādiētis pārslēdza kanālus, meklējot ziņu izlaidumu. Kamilla apsēdās uz grīdas, sakrustoja zābakos apautās kājas un pieglaudās Lorensam, kurš kodīja lūpas. Vilki dabūs trūkties. Ieskaitot veco Augustu.

IV

Lorenss pavadīja nedēļas nogali, pērkot vietējos laikrakstus, pētot informāciju un iegriežoties ciema kafejnīcā.

– Neej uz turieni, – brīdināja Kamilla. – Viņi tevi kaitinās.

– *Why?* – jautāja Lorens, īgnā tonī kā parasti, kad jutās satraukts. – Tie ir viņu vilki.

– Tie nav viņu vilki. Šejenieši uzskata, ka vilki ir urbānie talismani, ko parīzieši ielikuši viņu ganāmpulkos.

– Es neesmu parīzietis.

– Tu rūpējies par vilkiem.

– Es rūpējos par grizlilāčiem. Tas ir mans darbs – grizlilāči.

– Bet Augusts?

– Tas ir citādi. Cieni vājāko, godā viņa priekštečus. Nevienam par viņu nerūpējas, izņemot mani.

Lorenss nebija īpaši apdāvināts orators. Viņš labprātāk sazinājās ar zīmēm, smaidiem vai grimasēm, kā to dara visi profesionāli mednieki vai nirēji, kuriem jāpavēsta informācija bez vārdiem. Vislielākās grūtības viņam sagādāja teikuma sākums un beigas. Visbiežāk Lorens vairāk vai mazāk sadzirdami pateica tikai kaut ko no teikuma vidus, cerēdams, ka citi pieņemtinās trūkstošās teikuma daļas un pabeigs šo uzdevumu viņa vietā. Varbūt viņš bija meklējis ledāju vientulību, lai tiktu prom no cilvēku pļāpām, varbūt biežā uzturēšanās arktiskajos plašumos bija viņam laupījusi kāri uz runāšanu, funkciju, kas

atņem balss radišanas spējas. Lai kā arī būtu, tagad Lorens runāja tik maz, cik vien iespējams, ar nodurtām acīm, kuras aizsargāja uz pieres krītošie mati.

Kamillai, kura milēja bārstīt vārdus pa labi pa kreisi, bija grūti pierast pie šādas ekonomiskas komunikācijas. Tas bija grūti, bet tajā pašā laikā atviegljoši. Pēdējos gados viņa bija runājusi pārlietu daudz un pilnīgi veltīgi, tāpēc pašai tas jau bija radījis riebumu. Klusējošais un smaidīgais kanādietis tagad sniedza negaidītu atpūtu, kas ļāva viņai atbrīvoties no sliktiem ieradumiem, no kuriem, neapstrīdami, viskaitinošākie bija divi – citu vešana pie prāta un neatlaidīga pārliecināšana. Kamillai bija grūti atvadīties no ārkārtīgi izklaidējošās vārdu pasaules, taču beidzot viņa vismaz spēja apstādināt rosīgo smadzeņu mehānismu, ko bija nemitīgi darbinājusi agrāk, lai pārliecinātu citus cilvēkus. Kā pārguris un novārdzis milzis tas tagad rūsēdams atpūtās viņas smadzeņu nostūrī, zaudējis savu argumentu zobratus un metaforu šķembas. Tagad, būdama kopā ar vīrieti, kurš sazinājās ar mēmiem žestiem, gāja savu ceļu, nevienam nejautādams padomu, un nemeklēja nevienu, kas komentētu viņa eksistenci, Kamilla varēja atvilkt elpu un izvēdināt galvu, it kā viņa atbrīvotu bēniņus no vecām mantām.

Nošu manuskriptā viņa uzzīmēja dažas notis.

– Ja tev vienalga, ja tev vienalga par vilkiem, – viņa turpināja, – tad kāpēc uz šejieni vispār atbrauci?

Lorens staigāja šurpu turpu pa tumšo telpu, kuras logiem bija aizvērti koka slēgi. Sakrustojis rokas uz muguras, vīrietis soļoja no viena stūra uz otru, saspiezdams zem sava svara vaļīgas grīdas flīzes un ar matiem pieskardamies galvenajām sijām. Šīs Alpu būdas nebija paredzētas viņa auguma kanādiešiem. Ar kreiso roku Kamilla centās atrast pareizo ritmu uz klaviatūras.

– Jānoskaidro, kurš tas ir, – teica Lorens. – Kurš vilks.

Kamilla novērsās no klaviatūras un pagriezās pret viņu.

– *Kurš* tas ir? Tu domā kā viņi? Ka ir tikai viens?

– Bieži medī viens. Jāredz ievainojumi.

– Kur ir aitas?

– Saldētavā, miesnieks tās savāca.

– Viņš tās pārdos?

Lorenss smaidot pakratīja galvu.

– Nē. “Mirusu dzīvnieku gaļu neēd” – tā viņš teica. Tā ir ekspertīzei.

Kamilla aizdomājās, pielikusi pirkstu pie lūpām. Viņa vēl nebija uzdevusi jautājumu par dzīvnieka atpazīšanu. Viņa neticēja tenkām par milzīga izmēra zvēru. Tie bija vilki, nekas cits. Bet, pēc Lorensa domām, šiem uzbrukumiem bija seja, rīkle un vārds.

– Kurš tas ir? Vai tu zini?

Lorenss paraustīja savus lielos plecus un neziņā noplātīja rokas.

– Ievainojumi, – viņš atkārtoja.

– Un ko tie tev dos?

– Izmēru. Dzimumu. Ja paveiksies.

– Un kurš, tavuprāt, tas varētu būt?

Lorenss nobrauca ar plaukstām pār seju.

– Lielais Sibēliuss, – viņš novilkā caur zobiem, it kā nodotu draugu. – Zaudējis savu medību teritoriju. Markusam, jaunam lielībniekam. Droši vien ir nelāgā omā. Neesmu nedēļām to puiku redzējis. Un Sibēliuss ir spēcīgs, ļoti spēcīgs. *God. Tough guy.* Viņš ir spējīgs iezīmēt jaunu teritoriju.

Kamilla piecēlās un aplika rokas ap Lorensa pleciem.

– Ja tas ir viņš, ko tu vari tur darīt?

– Sedatīva injekcija, iekšā furgonā un atpakaļ uz Abruco.

– Un kā ar itāļiem?

– Viņi ir citādi. Lepni par saviem savvaļas dzīvniekiem.

Kamilla pacēlās uz pirkstgaliem un pieskārs Lorensa lūpām. Vīrietis saliecās ceļos, satvēra Kamillu aiz vidukļa un pacēla augšā. Kāpēc viņam jāuztraucas par tiem sasodītajiem

vilkiem, ja viņš visu savu mūžu varētu palikt šajā mazajā istabiņā ar Kamillu?

– Es dodos lejā, – viņš teica.

Kafejnīcā pēc asas vārdu apmaiņas beigu beigās tika nolemts aizvest Lorenšu uz saldētavu. “Trapers” – kā viņu dēvēja vietējie, jo domāja, ka ikviens, kurš klaiņojis pa Kanādas mežiem, var būt vienīgi trapers, – tagad tika uzskatīts par tādu kā nodevēju. Taču neviens to neteica skaļi. Neuzdrīkstējās. Jo apzinājās, ka viņš var būt viņiem noderīgs savu zināšanu un arī milzīgā spēka dēļ. Šādu cilvēku mazā ciemā nedrīkstēja novērtēt par zemu. Īpaši vīru, kas spēja stāties pretī grizlīlācim. Vilki šādam vīram būtu kā bērnu spēlīte. Un tomēr nebija skaidrs, kurā pusē novietot slazdus, vai apspriesties ar viņu vai ne. Lai gan, taisnību sakot, lielas atšķirības nebija, jo trapers nekad neatbildēja.

Miesnieka Silvēna un galdnieka Žero vērīgajām acīm nepaslīdēja garām tas, kā Lorenss pēta nogalinātos dzīvniekus, no kuriem vienam trūka kājas, citam savukārt bija norauta pleca augšdaļa.

– Nav skaidras šīs pēdas, – viņš nomurmināja. – Viņi ir pārvietojušies.

Ar rokas mājieni Lorenss lika galdniekam saprast, ka viņam nepieciešama mērlente. Žero ielika to viņam rokā, nesakot ne vārda. Lorenss mērīja, tad apdomājās, tad atkal mērīja. Pēc tam viņš izslējās, un, sekojot Lorenša rokas mājienam, miesnieks ielika liķus atpakaļ ledusskapī, aizcirta smagās, baltās durvis un pagrieza rokturi.

– Un kāda ir atbilde? – Silvēns jautāja.

– Viens uzbrucējs. Man šķiet.

– Liels zvērs?

– Pamatīgs tēviņš. Tik daudz ir skaidrs.

Vakarā ap piecpadsmit vietējo bija sapulcējušies skvērā, sadalījušies nelielās grupiņās ap strūklaku. Viņi atlika došanos

mājās. Savā veidā un bez savstarpējas vienošanās viņi jau stāvēja sardzē. Gatavi kaujai. Vīriem tas patika. Lorens pievienojās galdniekam Žero, kurš viens pats sēdēja uz akmens sola un kā aizsapņojies blenza uz savu smago zābaku purngaliem. Iespējams, viņš tikai blenza uz zābakiem bez sapņošanas. Galdnieks bija lāga vīrs, ne īpaši kareivīgs vai pļāpīgs, un Lorens viņu cienīja.

– Vai rīt, – iesāka Žero, – tu plāno doties atpakaļ augšā uz masīvu?

Lorens pamāja ar galvu.

– Vai grasies fiksēt vilkus?

– Jā, kopā ar pārējiem. Citi jau ir sākuši.

– Vai tu zini, kurš tas ir? Tev ir nojausma?

Lorens saviebās.

– Varētu būt kāds jauniņais.

– Kāpēc tā domā? Kas tevi satrauc?

– Izmērs.

– Liels?

– Pārāk liels. Un ar ļoti labi attīstītu žokli.

Žero atstutēja elkoņus pret ceļgaliem un pašķielēja uz kanādieti.

– Sūdu būšana. Tad tā ir taisnība? – viņš klusi jautāja.

– Tas, ko cilvēki runā. Ka tas nav normāls zvērs.

– Neparasts, – Lorens atbildēja tādā pašā manierē.

– Varbūt tu nepareizi nomēriji, traper. Mērījumi mēdz lēkāt.

– Noteikti. Zobi bija slidējuši. Novirzījušies. Tas paplatināja kodienu pēdas.

– Ak tā.

Abi vīrieši kādu laiku sēdēja klusēdami.

– Tomēr tas ir liels, – sacīja Lorens.

– Briest saķeršanās, – teica galdnieks, pārļaidams skatienu skvēram un vīriem ar kabatās iespiestām dūrēm.

– Nesaki viņiem.

- Viņi paši sev lieli teicēji. Ko tu grasies darīt?
- Noķert dzīvnieku, pirms viņi to izdara.
- Es saprotu.

Pirmdien ar saullēktu Lorenss sakravāja somu un piestiprināja to pie motocikla, lai dotos atpakaļ uz Merkantūru vērot Markusu un Prozerpīnu, kuri baudīja savu mīlestību, atrastu Sibēliusu, pārbaudītu bara pārvietošanos, piefiksētu, kurš ir šeit, kura nav, pabarotu veco zēnu un tad sameklētu Elektru, mātīti, kas nebija redzēta jau veselu nedēļu. Viņš sekos Sibēliusam uz dienvidaustrumiem, nokļūs iespējami tuvu Pjērforas ciemam, kur notika pēdējais uzbrukums.